

*Затверджено
на засіданні Комітету з питань
енергетики та житлово-
комунальних послуг 18.09.2024 р.
Протокол №107*

ЗВІТ

про виконану роботу Комітетом Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг за період одинадцятої сесії Верховної Ради України ІХ скликання (лютий 2024 – серпень 2024 року)

I. Дата створення комітету, склад та його структура.

Комітет був утворений 29 серпня 2019 року (Постанова Верховної Ради України №19-ІХ від 29 серпня 2019 року). У звітному періоді склад Комітету не змінювався.

II. Цілі, завдання та основні напрями законотворчої роботи. Основні здобутки по законодавчому врегулюванню питань, які знаходилися у віданні Комітету.

Комітет Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг здійснює законопроектну роботу, готує до попереднього розгляду питання, віднесені до повноважень Верховної Ради України, та виконує контрольні функції у наступних **сферах відання** (Постанова Верховної Ради України №19-ІХ від 29 серпня 2019 року):

- розвиток паливно-енергетичного комплексу, вугільної, газової, нафтової, нафтопереробної промисловості та електроенергетики;
- розвиток ядерної енергетики та ядерної безпеки;
- функціонування ринків енергії та енергоносіїв;
- транспортування енергії та енергоносіїв;
- енергозбереження та енергоефективність;
- нетрадиційні та відновлювані джерела енергії;
- поводження з побутовими відходами;
- комунальне господарство;
- житлово-комунальні послуги.

Основними напрямками роботи Комітету на період одинадцятої сесії були створення та/або удосконалення законодавчої бази щодо:

- врегулювання в умовах воєнного стану окремих відносин на ринку природного газу, нафтопродуктів та електроенергетики, у сферах тепло- та гарячого водопостачання;
- адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу. Нормативно-правове забезпечення реалізації цілей розвитку ПЕК України здійснювалося з урахуванням зобов'язань, передбачених міжнародними договорами, а також вимогами європейського енергетичного законодавства;

- покращення платіжної дисципліни на ринку електричної енергії, стимулювання своєчасності платежів відповідними учасниками ринку;
- спрощення умов ведення господарської діяльності у частині приєднання замовників до електричних, газових, теплових мереж та мереж централізованого водопостачання;
- поступової лібералізації та розвитку конкурентних відносин на ринках енергоресурсів і ринках пов'язаних послуг;
- передумов для істотного зменшення енергоємності економіки за рахунок впровадження інвестицій у нові технології, прогресивних стандартів, сучасних систем контролю, управління й обліку, транспортування та споживання енергетичних продуктів і розвитку ринкових механізмів стимулювання енергоефективності та енергозбереження;
- диверсифікації зовнішніх джерел поставок енергетичних продуктів, розвитку розподіленої генерації електричної енергії.

Згідно із затвердженим планом роботи Комітету на одинадцяту сесію Верховної Ради України дев'ятого скликання, відповідно до положень частини першої статті 89 Конституції України, статті 1 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», Комітетом здійснювалася законопроектна робота, підготовка і попередній розгляд питань, віднесених до його повноважень.

Всього проведено засідань	11 у тому числі 2 виїзні: м. Черкаси та м. Харків
Всього розглянуто питань	63
Подано висновків до ВРУ	16
Подано висновків до головного комітету	13
Направлено запитів до КМУ, міністерств та інших ЦОВВ	447
Розглянуто листів, звернень та запитів на інформацію	1719
Проведено конференцій, семінарів, круглих столів, засідань робочих груп, підкомітетів	56

Протягом звітнього періоду проведено 11 засідань Комітету у режимі відеоконференції. На засіданнях було розглянуто 61 питання порядку денного.

За результатами роботи протягом сесії Комітет надав 16 висновків до законопроектів, як головний виконавець і 13 висновків як співвиконавець.

Прийнято у першому читанні за основу:

Проект Закону про внесення змін до Закону України “Про альтернативні види палива” щодо створення реєстру установок, що використовують біопаливо

як єдиний вид палива (реєстр. №9597 від 09.08.2023 р.), поданий Кабінетом Міністрів України;* євроінтеграційний.

Даний законопроект спрямований на створення реєстру установок, що використовують біопаливо як єдиний вид палива, що дозволить адмініструвати процедуру встановлення екологічного податку за викиди двоокису вуглецю для таких установок. Установкам, що використовують біопаливо як єдиний вид палива та включені до реєстру, буде встановлена ставка податку за викиди двоокису вуглецю на рівні нуль гривень.

Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про ринок електричної енергії" щодо застосування алгоритму розподілу коштів з поточного рахунка із спеціальним режимом використання (реєстр. № 11301-д від 18.07.2024 р.).

Доопрацьована Комітетом редакція проекту Закону визначає правові та адміністративні засади запровадження на ринку електричної енергії поточних рахунків із спеціальним режимом використання з метою покращення платіжної дисципліни на ринку електричної енергії, стимулювання своєчасності платежів відповідними учасниками ринку.

Слід зазначити, що відповідно до підпункту 1 пункту 2 Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 07.11.2023 «Щодо додаткових заходів із посилення стійкості функціонування енергетичної системи та підготовки національної економіки до роботи в осінньо-зимовий період 2023/24 року», введеного в дію Указом Президента України від 07.11.2023 № 737, передбачено опрацювати питання внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії» щодо застосування алгоритму розподілу коштів з поточного рахунка із спеціальним режимом використання.

Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення господарської діяльності (реєстр. №11392 від 02.07.2024 р.).

Законопроект розроблено з метою суттєвого спрощення умов ведення господарської діяльності у частині приєднання замовників до електричних, газових, теплових мереж та мереж централізованого водопостачання, істотного зменшення витрат часу замовників на приєднання, усунення бар'єрів в процедурі приєднання до інженерних мереж, започаткування процесу створення загальнонаціональної геодезичної інформаційно-технічної системи з доступною інформацією про всі інженерні мережі, створення сприятливих умов для залучення інвестицій у розвиток ринків у сферах енергетики та комунальних послуг, забезпечення захисту прав замовників послуг з приєднання щодо отримання цих послуг належної якості в стислі терміни за обґрунтованою вартістю.

Прийнято закони:

Закон України «Про внесення змін до статті 1 Закону України «Про відновлення платоспроможності державних вугледобувних підприємств» щодо продовження терміну дії мораторію на виконавчі провадження, заходи примусового виконання рішень та порушення справ про банкрутство

державних вугледобувних підприємств» (реєстр. №3577-IX від 07.02.2024 року).

Закон спрямований на запобігання ліквідації вугледобувних підприємств, що перебувають у державній власності, шляхом внесення змін до Закону України «Про відновлення платоспроможності державних вугледобувних підприємств», передбачивши продовження дії мораторію на банкрутство таких підприємств на період до 1 січня 2025 року.

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання повноважень центральних органів виконавчої влади у сфері забезпечення енергетичної ефективності» (реєстр. №3764-IX від 04.06.2024 р.).

Даний Закон спрямований на врегулювання повноважень центральних органів виконавчої влади у частині формування та реалізації державної політики, зокрема, у сфері забезпечення енергетичної ефективності.

Крім того, до новацій цього нормативно-правового акту можна віднести ідею запровадження принципу «Енергоефективність насамперед». Йдеться про те, що державна політика у сфері енергетичної ефективності має орієнтуватись на дотримання цього принципу у разі прийняття рішень щодо стратегічного та енергетичного планування, фінансування та інвестицій.

Принцип "Енергоефективність насамперед" передбачає застосування аналізу витрат і вигід, який враховує загальну ефективність інтегрованої енергетичної системи, безпеку постачання та економічну ефективність, а також сприяє найефективнішим рішенням для кліматичної нейтральності по всьому ланцюжку створення вартості, від виробництва енергії до кінцевого споживання енергії, безумовно враховуючи рівень ефективності під час передачі та розподілу (скорочення втрат ОСР,ОСП).

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обов'язковості використання рідкого біопалива (біокомпонентів) у галузі транспорту» (реєстр. № 3769-IX від 04.06.2024 р.).

Законом запроваджується нормативно визначена обов'язкова частка вмісту рідкого біопалива (біокомпонентів) в усіх обсягах бензинів автомобільних, що відпускаються з місць оптової торгівлі паливом, місць роздрібною торгівлі паливом, за виключенням бензинів з октановим числом 98 і вище та бензинів, що поставляються для потреб Міністерства оборони, Державного резерву та для створення мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів.

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання окремих питань використання термінології у сфері енергетики» (реєстр. № 3915-IX від 21.08.2024 р.).

Розробка даного нормативно-правового акту зумовлена необхідністю своєчасної підготовки нормативного підґрунтя для забезпечення розвитку технологій «розумних мереж», зокрема мікромереж та управління попитом, уточнення визначення у відповідності до положень сучасних міжнародних та європейських стандартів, врахування положень Концепції впровадження «розумних мереж» в Україні до 2035 року.

У даному Законі розширено перелік видів генерації, які можуть стимулюватися державою за механізмом самовиробництва, раніше цим інструментом могли скористатися лише ті види генерації, які виробляють е/е з альтернативних джерел енергії.

Також передбачені окремі норми, що сприятимуть покращенню стану розрахунків на ринку електричної енергії, зокрема, за послугу із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії.

Крім того, даний нормативно-правовий акт спрямований на спрощення окремих питань пов'язаних з тимчасовою консервацією магістральних трубопроводів та підземних сховищ газу з метою збереження їх технологічної спроможності.

III. Виконання контрольних функцій за дотриманням і реалізацією законів України.

З метою виконання контрольних функцій:

– 12 лютого – участь Голови Комітету в обговоренні презентації результатів моніторингу прозорості комітетів ВРУ (ГО «Рух ЧЕСНО»);

– 1 березня – участь н.д.- членів Комітету у засіданні Робочої групи з розробки та парламентського нагляду/моніторингу за впровадженням «Національного плану дій» з реагування на CBRN загрози та відповідних регуляторних механізмів;

– 13 березня – робоча нарада щодо опрацювання отриманих результатів опитування аналізу ефективності та реалізації Закону України «Про ринок природного газу» та подальших кроків в рамках здійснення PLS Законів (за сприянням Вестмінстерської фундації за демократію);

– 12 квітня – участь н.д. та працівників секретаріату Комітету у засіданні стратегічного кабінету, організованому ТОВ «Оператор ГТС України» під головуванням заступниці Міністра енергетики С.Гринчук;

– 16 квітня – виїзне засідання Комітету щодо питань функціонування об'єктів критичної інфраструктури на прифронтових територіях, м. Харків. Захід відбувся за сприяння програми USAID «RADA: наступне покоління»;

– 25 квітня – засідання робочої групи щодо запровадження на ринку природного газу біржової торгівлі стандартизованими продуктами;

– 9 травня – засідання робочої групи з розробки та парламентського нагляду/моніторингу за впровадженням «Національного плану дій» з реагування на CBRN загрози;

– 14 травня – Презентація USAID RANG: експертного дослідження "Аналіз ефективності Закону України «Про деякі питання використання транспортних засобів, оснащених електричними двигунами, та внесення змін до деяких законів України щодо подолання паливної залежності і розвитку електрзарядної інфраструктури та електричних транспортних засобів» від 24 лютого 2023 року №2956-IX;

- 30 травня – нарада з окремих питань підготовки підприємств ТКЕ до опалювального сезону 2024-2025 роках підкомітету з питань централізованого водопостачання, водовідведення, виробництва тепла та теплопостачання;
- 31 травня – участь н.д.-членів Комітету засіданні штабу з підготовки об'єктів житлово-комунального господарства та паливно-енергетичного комплексу до осінньо-зимового періоду 2024/25 року;
- 27 червня – Комітетські слухання на тему: «Правозастосовча практика Закону України «Про ринок природного газу»: Чи досягнуті цілі Закону?»;
- 25 липня – нарада у Комітеті щодо публічних закупівель електроенергії;
- 14 серпня – засідання робочої групи з розробки та парламентського нагляду/моніторингу за впровадженням «Національного плану дій» з реагування на CBRN загрози та відповідних регуляторних механізмів;
- 29 серпня – Засідання робочої групи з розробки та парламентського нагляду/моніторингу за впровадженням «Національного плану дій» з реагування на CBRN загрози та відповідних регуляторних механізмів.

Заслухано та обговорено питання:

- 4 квітня – робоча зустріч Голови Комітету з представниками АТ Укргазвидобування;
- 5 квітня – робоча зустріч н.д.-членів Комітету з СКМУ та членами Асоціації вугільних громад України;
- 8 квітня – зустріч н.д.-членів Комітету з представниками офіційної делегації Королівства Данії в Україні на чолі з Міністром клімату, енергетики та комунальних послуг Королівства Данії Ларсом Огором;
- 9 квітня – робоча нарада Голови Комітету з ЦОВВ щодо розподіленої генерації;
- 10 квітня – семінар Комітету на тему: «Можливості роботи операторів КГУ малої та середньої потужності на ринку електричної енергії через балансуєчі групи та агреговані групи» спільно з USAID Проектом енергетичної безпеки та НКРЕКП;
- 17 травня – робоча нарада Голови Комітету з представниками UNICEF в Україні;
- 21 травня – зустріч н.д.-членів Комітету у Посольстві Республіки Польща щодо ситуації в енергетиці;
- 4 липня – робоча поїздка н.д.-членів Комітету до Волинської області;
- 7 серпня – робоча поїздка членів Комітету на Хмельницьку АЕС з нагоди 20-річного ювілею запуску другого енергоблоку Хмельницької АЕС;
- 13 серпня – робоча нарада Голови Комітету з Міненерго щодо положень законопроекту 11301-д;
- 15-16 серпня – участь членів Комітету у Всеукраїнському аграрному форумі, м. Кропивницький;
- 15 серпня – участь членів Комітету у Дніпровському Водному Форумі – 2024, організованому Асоціацією «Укрводоканалекологія», м. Черкаси;

- 20 серпня – участь Голови Комітету А.Геруса у Конгресі місцевих та регіональних влад при Президентіві України;
- 29 серпня – участь н.д.-членів Комітету у нараді щодо стабілізації роботи державних вугледобувних підприємств.

Проведені круглі столи та робочі зустрічі:

- 22 лютого – круглий стіл «Розвиток вугледобувних підприємств та проблеми вугільної галузі» під головуванням н.д. члена Комітету М.Бондара;
- 26 лютого – участь і виступи н.д.-членів Комітету і працівників секретаріату у практикумі з галузевої законотворчості (фахівців ОМС з питань ЖКГ);
- 5 березня – робоча зустріч Голови Комітету з представниками Єврокомісії;
- 14 березня – круглий стіл на тему: «Другий рік заборони експорту природного газу з України: наслідки та перспективи» під головуванням н.д., члена Комітету Жупанина А.В.;
- 17-22 березня – участь н.д. члена Комітету Гриб В.О. у Конференції в рамках 10-го Берлінського діалогу з енергетичного переходу (10th Berlin Energy Transition Dialogue (BETD));
- 22-29 – участь н.д. члена Комітету Красова О.І. у засіданні 148-ї Асамблеї Міжпарламентського Союзу (МПС) Швейцарської Конфедерації (м. Женева);
- 26 березня – семінар «Законодавча база із енергозбереження та енергоефективності» («Workshop on Legislative framework for energy saving and energy efficiency»), в рамках залучення зовнішньої допомоги Європейської Комісії у рамках TAIEХ;
- 28 березня – участь Голови Комітету у воркшопі Асоціації ритейлерів України «Сонячні електростанції: ефективність, окупність та як це працює»;
- 28 березня – круглий стіл на тему «Захист прав споживачів житлово-комунальних послуг в умовах воєнного стану»;
- 22 квітня – участь н.д. членів Комітету та працівників секретаріату Комітету в Першому українському форумі з біометану;
- 24 червня – презентація звіту Директора Секретаріату Енергетичного Співтовариства у Комітеті щодо стану виконання зобов'язань України в Енергетичному Співтоваристві. Захід відбувся за сприяння програми USAID «RADA: наступне покоління»;
- 24 червня підписано Меморандум про взаєморозуміння та співпрацю між Комітетом Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг та Секретаріатом Енергетичного Співтовариства.
- 5 серпня – участь членів Комітету у Форумі “Децентралізована генерація: нові можливості для бізнесу та громад”, виступ Голови Комітету А.Геруса;
- 21 серпня – Круглий стіл на тему: «Щодо ситуації у вугільній галузі, а також щодо виплати зарплати шахтарям».

IV. Висновки.

За період одинадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання Комітет ефективно здійснював законопроектну, організаційну та контрольну функції, спрямовуючи свою діяльність насамперед на адаптацію законодавства України в сфері енергетики до положень права Європейського Союзу; врегулювання в умовах воєнного стану окремих відносин на ринках електричної енергії (особлива увага була приділена врегулюванню відносин суб'єктів, які здійснюють генерацію електричної енергії з відновлюваних джерел енергії), нафтопродуктів, природного газу; покращення платіжної дисципліни на ринку електричної енергії, стимулювання своєчасності платежів відповідними учасниками ринку; спрощення умов ведення господарської діяльності у частині приєднання замовників до електричних, газових, теплових мереж та мереж централізованого водопостачання.

У сфері централізованого тепло- та гарячого водопостачання особливу увагу приділено правовому регулюванню енергоефективних заходів для підвищення енергоефективності комунальних послуг.

Нормативно-правове забезпечення реалізації цілей розвитку ПЕК України здійснювалося з урахуванням зобов'язань, передбачених міжнародними договорами, а також вимогами європейського енергетичного законодавства.

Голова Комітету

А.ГЕРУС

